

Alkohol a sexuální delikty – Souvislosti (?)

Scott Hamton, Psy.D.

Alkohol a sexuální delikty jdou často ruku v ruce. Z mnoha výzkumů vyplývá, že až 30% sexuálních deliktů je páčáno útočníkem, který je pod vlivem alkoholu. V některých případech je intoxikována i oběť. Intoxikovaný útočník ztrácí díky alkoholu zábrany. Je-li pod vlivem alkoholu oběť, je její schopnost bránit se dramaticky omezena.

Lidé se často myslně domnívají, že když lidé spáchají sexuální delikt pod vlivem alkoholu, pak: 1) příčinou násilí je alkohol a 2) střízlivost a poradenství jsou tedy dostatečnou prevencí případného budoucího deliktu. Jinými slovy, lidé si pletou kauzalitu a korelaci. Můžeme si to ukázat na příkladu vztahu bdění a sexuálního deliktu. Útočník je v době sexuálního útoku obvykle vzhůru, na tom se shodneme. Uznajte, že by ale bylo legrační předpokládat, že jeho bdělost útok způsobila. Takže? Jaký je pak vztah mezi alkoholem a sexuálními delikty?

Zaprvé, alkohol sexuální násilí **nezpůsobuje**. Přítomnost alkoholu ve vašem těle vás nenutí páchat sexuální násilí, stejně jako vás benzín ve vašem autě nenutí jet na letiště. Benzín vám umožní snáz dosáhnout cíle, který si přejete (tedy řídit auto do cílové stanice). Totéž platí o alkoholu – intoxikace vám umožní snáz dosáhnout toho, co chcete (tedy například zasouložit si). Pokud ve vás myšlenka či přání není, když jste střízlivý, pravděpodobně ve vás nebude, ani když se opijete. Neznám nikoho, kdo by se bál, že se opije a v opici si píchne vidličku do oka. Proč? Protože střízlivého by ho to nikdy nenapadlo.

Alkohol funguje jako povolenka. Redukcí inhibičních mechanismů se zvyšuje pravděpodobnost, že se člověk rozhodne sexuálně obtěžovat druhou osobu. Jak podotkl jeden můj klient: „Když jsem k vám poprvé přišel, tvrdil

jsem vám, že jsem svou ženu ztloukl, protože jsem byl opilý. Teď vím, že jsem se opil, abych ji mohl zbít.“ Tento muž pochopil, že alkohol jeho chování **neomlouvá ani nevysvětluje**. Alkohol je pouze způsob, jak se zbavit odpovědnosti za své chování.

K sexuálním deliktům dochází navzdory konzumaci alkoholu, nikoli díky ní. Když se člověk hodně opije, říkáme, že je „paralyzovaný“. Znamená to, že jeho schopnost účelně jednat je omezena. Když se tedy v opilosti rozhodnete k sexuálnímu útoku, musíte se soustředit a snažit mnohem víc, než kdybyste byli střízliví. V důsledku lze tedy říci, že lidé, kteří se pod vlivem alkoholu dopustí násilí, činí tak navzdory alkoholu, nikoli kvůli alkoholu. Musejí totiž vyvinout nemalé úsilí, aby svou „paralýzu“ překonali.

Ztráta paměti není totéž co absence úmyslu. Když vám bude útočník tvrdit, že si útok nepamatuje, neznamená to, že jej nezamýšlel. Jediné, co to znamená je, že si není schopen nebo ochoten vybavit stav, ve kterém v době útoku byl. Stává se, že si útočník pamatuje události, které jsou společensky přijatelné („Vzpomínám si, že jsem pil a tancoval.“), ale události, za které hrozí postih vytěsni („Nevím, že bych s touhle ženskou něco měl.“). Další možností je, že si útočník nevybaví napadení, ale s jistotou bude hájit své tehdejší rozpoložení („Na sex jsem vůbec neměl pomyšlení“). Jak si může **nepamatovat** co dělal, a přitom přesně vědět, na co myslel?! Jak alkohol „ví“, které vzpomínky vymazat a které zachovat?

Sexuální delikty a zneužívání návykových látek jsou dva oddělené problémy. Jestliže se člověk dopustí sexuálního násilí pod vlivem alkoholu, má problémy dva, ne jeden. Přijetí odpovědnosti za konzumaci alkoholu je jen polovina problému. Je třeba přijmout odpovědnost i za násilné chování. Jednou z nejzákladnějších podmínek je v tomto případě pochopení faktu, že jakýkoli sexuální kontakt bez souhlasu partnera **je sexuálním násilím**.

Všechny programy pro osoby, které se násilí pod vlivem alkoholu dopustily obsahují několik základních principů. Jsou to tyto:

- 1) **Privilegium.** Sex není nikdy naše právo. Vždycky je to privilegium, pocta, radost a dar, který nám může druhý člověk dát nebo upřít.
- 2) **Povolení.** Protože je sex privilegiem, je třeba dostat před iniciací sexuálního kontaktu povolení. K tomu je třeba být dostatečně střízlivý, abychom byli schopni posoudit, zda povolení máme nebo nikoli. Povolení vyžaduje, aby druhá osoba byla schopná jej dát – to znamená, aby byla dost stará, dost střízlivá, a aby ke svému rozhodnutí nebyla donucena. V případě, že se potenciální partner bojí odmítnout, protože jste ve vyšším společenském postavení, máte moc a podobně, nemůžete si být jisti, zda „Ano“ je upřímné. A to ani v případě, že vašim návrhům aktivně neodolává.
- 3) **Úmysl / Oprávnění.** Pro sexuální aktivitu bez souhlasu partnera neexistuje žádná omluva. Lidé, kteří mají k partnerům respekt, žijí podle filosofie „Nikomu neubližovat“.
- 4) **Odpovědnost.** Jediný, kdo je za sexuální útok odpovědný, je pachatel. Oběť nikdy žádnou vinu nenese. Snažme se proto držet odpovědnost na straně útočníka. Jak na to? Tím, že nikdy nebudeme oběti vinit za to, co se stalo. Tím, že si zapamatujeme, že sexuální násilí není jen „částí a symptomem alkoholismu“. Tím, že nedopustíme, aby se útočnickovo uspokojení stalo důležitějším, než sexuální svoboda a autonomie. Tím, že si zapamatujeme výše uvedené principy. Tak se naše okolí bude moci stát mnohem bezpečnějším místem.

Dr. Scott Hampton je ředitelem organizace Ending the Violence, která se zabývá prevencí sexuálního násilí.